

W tym wydaniu „Studiów Etnologicznych i Antropologicznych” zapraszamy przede wszystkim do refleksji nad wielowymiarową i transdyscyplinarną kategorią nocy – jej rolą, statusem, rozumieniem czy perspektywami badawczymi i ramami teoretycznymi.

Nocą świat wygląda inaczej; budzą się nieznane emocje, a kultura przybiera inne wymiary. Nocą może zdarzyć się wszystko. Noc to także wciąż niedoceniany obszar badań antropologicznych, stanowiący metodologiczne i teoretyczne wyzwanie. Wystarczy zwrócić uwagę na to, że etnograficzne badania w znakomitej większości dotyczą dnia, a nie nocy. Z tego zasadniczo powodu uznaliśmy, że warto skierować uwagę na ten właśnie wątek. Nie ma sensu pytanie, czy noc może być cenną poznawczo perspektywą. Należy raczej zapytać: Jakimi metodami powinno się ją badać? Jak w tym przypadku rozdzielać uwarunkowania psychofizyczne od kulturowych? Czym jest noc dla współczesnego człowieka, czy może być do czegoś wykorzystywana, co zmienia się wraz z jej nastaniem?

Noc właściwie od zawsze i w wielu kulturach była ważną częścią ludzkiej aktywności: praktyk społecznych oraz religijnych, zabawy, higieny czy handlu. W dzisiejszym świecie jej znaczenie jeszcze bardziej wzrosło. Na skutek zmian klimatu, paroksyzmów przemocy i agresji, przeludnienia, ubóstwa materialnego, a ostatnimi czasy także pandemii COVID-19 – noc stała się czasoprzestrzenią różnorodnych możliwości, dzięki którym człowiek może dokonać choćby okresowej korekty swojej życiowej sytuacji. Murray Melbin zaproponował kiedyś koncepcję nocy jako pogranicza – „żyznego”, a wciąż niezagospodarowanego obszaru, a w szczególności niezwykle atrakcyjnego dla miejskiego i kapitalistycznego stylu życia. Ze współczesnych „nokturnowych badań” wyłania się więc niezwykle złożony obraz nocy.

Rozpoczynając trzecią dekadę działalności, Redakcja „Studiów Etnologicznych i Antropologicznych” zaprasza do lektury kolejnego, 21 tomu czasopisma, w zupełnie nowej szacie graficznej, co mamy nadzieję będzie miłą odmianą dla stałego grona Czytelników. Nowość dotyczy także periodyczności – po dwudziestu latach funkcjonowania w formie rocznika pismo zostało przekształcone w półrocznik. Zachęcamy więc do wypatrywania jeszcze jednego wydania „Studiów Etnologicznych i Antropologicznych” za 2021 rok i zapraszamy do współtworzenia kolejnych numerów.

*Maciej Kurcz
Magdalena Szalbot*